

Úvod do B4B36PDV

Organizace předmětu a seznámení se s paralelizací

B4B36PDV – Paralelní a distribuované výpočty

- Čím se budeme zabývat?
- Hodnocení předmětu
- Úvod do paralelního hardwaru a softwaru

Organizace předmětu

Přednášející: Jakub Mareček   Michal Jakob

Cvičící:

Paralelní část: Petr Macejko, David Fiedler, Michal Slouka, Matěj Kafka

Distribuovaná část: Petr Macejko, Jan Mrkos, David Milec

Důležité odkazy:

<https://cw.fel.cvut.cz/wiki/courses/b4b36pdv>

<https://cw.felk.cvut.cz/forum/>

<https://cw.felk.cvut.cz/brute/>

Paralelní   a   Distribuované výpočty

Paralelní a Distribuované výpočty

Paralelní výpočty

- **Jeden** výpočet provádí současně **více** vláken
- Vlákná typicky sdílí paměť a výpočetní prostředky
- Cíl: Zrychlit výpočet úlohy
- (7 týdnů)

Paralelní a Distribuované výpočty

Paralelní výpočty

- **Jeden** výpočet provádí současně **více** vláken
- Vlákna typicky sdílí paměť a výpočetní prostředky
- Cíl: Zrychlit výpočet úlohy
- (7 týdnů)

Distribuované výpočty

- Výpočet provádí současně více oddělených výpočetních uzlů (často i geograficky)
- Cíle:
  - Zrychlit výpočet
  - Robustnost výpočtu
- (6 týdnů)

Paralelní a Distribuované výpočty

Paralelní výpočty

- **Jeden** výpočet provádí současně **více** vláken
- Vlákna typicky sdílí paměť a výpočetní prostředky
- Cíl: Zrychlit výpočet úlohy
- (7 týdnů)

Distribuované výpočty

- Výpočet provádí současně více oddělených výpočetních uzlů (často i geograficky)
- Cíle:
  - Zrychlit výpočet
  - **Robustnost výpočtu**
- (6 týdnů)

Paralelní výpočty

• 5 malých programovacích úloh	10 bodů
• Semestrální práce	12 bodů

Distribuované výpočty

• 2 malé úlohy	4 body
• Semestrální práce	14 bodů

Praktická zkouška

• Praktická část zkoušky (min. 10b) (Vyřešení zadaného problému za použití paralelizace.)	20 bodů
• Teoretická část zkoušky (min. 20b)	40 bodů

V semestru musíte získat **alespoň 20 bodů**

Celkem: 100 bodů

Vyžadujeme **samostatnou** práci na všech úlohách.

 Plagiáty jsou zakázané. Nepřidělávejte prosím starosti nám, ani sobě.

Docházka na cvičení není povinná.

To ale neznamená, že byste na cvičení neměli chodit...

- Budeme probírat látku, která se Vám bude hodit u úkolů a u zkoušky.
- Dostanete prostor pro práci na semestrálních pracích.
- Konzultace budou probíhat **primárně** na cvičeních.
- Ušetříme Vám čas a nervy (nebo v to alespoň doufáme ;-)

⚠ Pokud se na cvičení rozhodnete nechodit, budeme předpokládat, že probírané látce dokonale rozumíte. Případné konzultace v žádném případě nenahrazují cvičení!

- Programování v jazyce C/C++ (B0B36PRP)
  - Základy programování v jazyce C/C++
  - Kompilace programů v jazyce C/C++
  - Základy objektového programování (znalost C++11 výhodou)

- Programování v jazyce C/C++ (B0B36PRP)
  - Základy programování v jazyce C/C++
  - Kompilace programů v jazyce C/C++
  - Základy objektového programování (znalost C++11 výhodou)
- Technologické předpoklady paralelizace (B4B36OSY)
  - Vlákna a jejich princip
  - Metody synchronizace a komunikace vláken

- Programování v jazyce C/C++ (B0B36PRP)
  - Základy programování v jazyce C/C++
  - Kompilace programů v jazyce C/C++
  - Základy objektového programování (znalost C++11 výhodou)
- Technologické předpoklady paralelizace (B4B36OSY)
  - Vlákna a jejich princip
  - Metody synchronizace a komunikace vláken
- Základní znalost fungování počítače a procesoru (B4B35APO)

- Programování v jazyce C/C++ (B0B36PRP)
  - Základy programování v jazyce C/C++
  - Kompilace programů v jazyce C/C++
  - Základy objektového programování (znalost C++11 výhodou)
- Technologické předpoklady paralelizace (B4B36OSY)
  - Vlákna a jejich princip
  - Metody synchronizace a komunikace vláken
- Základní znalost fungování počítače a procesoru (B4B35APO)
- Znalost základních algoritmů (B4B33ALG)

Opakování

---

 tutorial_01.zip

Vygenerování build scriptů

```
cmake <src dir>
```

Zde <src dir> je složka se souborem CMakeLists.txt.

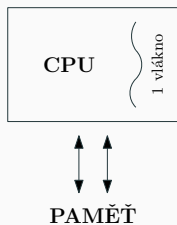
Kompilace

```
cmake --build <build dir>
```

Zde <build dir> je složka s vygenerovanými soubory pro sestavení programu.

Nebo použijte IDE s dobrou podporou C++, například CLion (multiplatformní) nebo Visual Studio (Windows)

Pro připomenutí: Cílem paralelních výpočtů je dosáhnout zvýšení výkonu

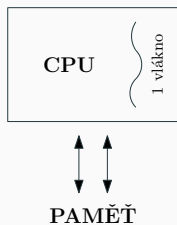

von Neumannova architektura

- Jaké má nevýhody?
- Jak bychom je mohli opravit?
- A jak bychom dále mohli navýšit výkon procesoru?

👁 `memory.cpp`

Pro připomenutí: Cílem paralelních výpočtů je dosáhnout zvýšení výkonu

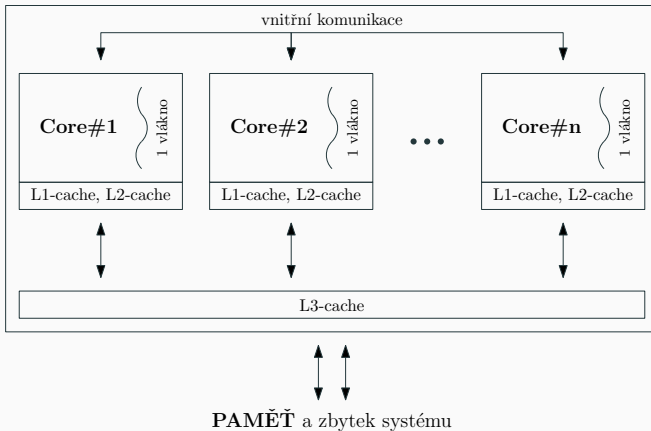
von Neumannova architektura

- Jaké má nevýhody?
- Jak bychom je mohli opravit?
- A jak bychom dále mohli navýšit výkon procesoru?

👁 `memory.cpp`

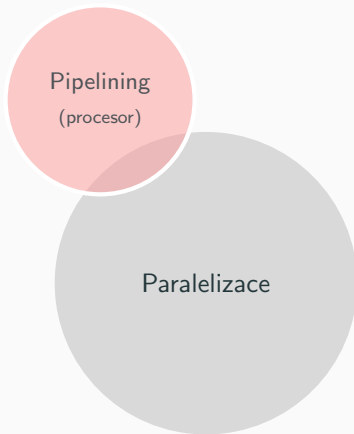
Vyzkoušejte si prosím, že Vám funguje přístup do BRUTE a odevzdejte soubor `memory.cpp`.

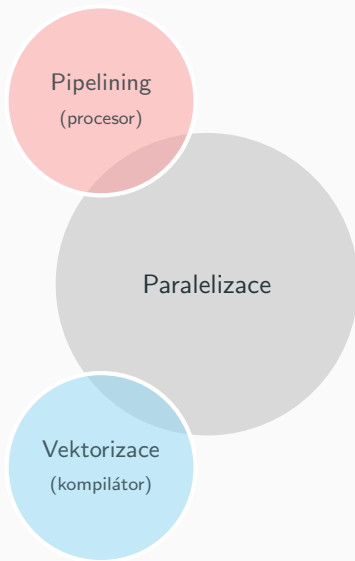
Moderní procesor

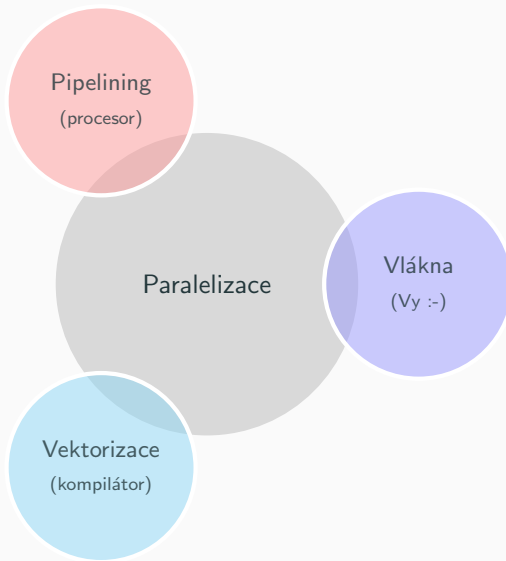

Paralelizace

Možné “nástrahy” použití moderního procesoru s více jádry a cache:

- Komunikace s pamětí je stále pomalá (problém *cache-miss*)
- Přístup ke sdíleným datům více vláken (*true sharing*)
- Udržování koherence cache může být drahé (*false sharing*)
- ... a jiné

👁 memory.cpp

👁 matrix.cpp

```
void multiply(int* number, int multiplyBy) {  
    *number = (*number) * multiplyBy;  
}
```

Předpokládejme `int number = 1;` a mějme dvě vlákna:

- Vlákno 1: `multiply(&number, 2)`
- Vlákno 2: `multiply(&number, 3)`

Co bude v proměnné `number` po skončení obou vláken?

```
void multiply(int * number, int multiplyBy) {  
    *number = (*number) * multiplyBy;  
}
```



```
imul esi, DWORD PTR [rdi]  
mov DWORD PTR [rdi], esi  
ret
```

```
void multiply(int * number, int multiplyBy) {  
    *number = (*number) * multiplyBy;  
}
```



```
imul esi, DWORD PTR [rdi]  
mov  DWORD PTR [rdi], esi  
ret
```

👁 <http://godbolt.org>

Vláknó 1 / `mov esi, 2`

```
imul esi, DWORD PTR [rdi]
mov DWORD PTR [rdi], esi
ret
```

Vláknó 2 / `mov esi, 3`

```
imul esi, DWORD PTR [rdi]
mov DWORD PTR [rdi], esi
ret
```

Vláknno 1 / `mov esi, 2`

```
imul esi, DWORD PTR [rdi]
mov DWORD PTR [rdi], esi
ret
```

Vláknno 2 / `mov esi, 3`

```
imul esi, DWORD PTR [rdi]
mov DWORD PTR [rdi], esi
ret
```

Vláknno 1 / `mov esi, 2`

```
imul esi, DWORD PTR [rdi]
mov DWORD PTR [rdi], esi
ret
```

Vláknno 2 / `mov esi, 3`

```
imul esi, DWORD PTR [rdi]
mov DWORD PTR [rdi], esi
ret
```

Výsledek: `number = 6`

Vláknno 1 / `mov esi, 2`

```
imul esi, DWORD PTR [rdi]
mov DWORD PTR [rdi], esi
ret
```

Vláknno 2 / `mov esi, 3`

```
imul esi, DWORD PTR [rdi]
mov DWORD PTR [rdi], esi
ret
```

Vláknno 1 / `mov esi, 2`

```
imul esi, DWORD PTR [rdi]
mov DWORD PTR [rdi], esi
ret
```

Vláknno 2 / `mov esi, 3`

```
imul esi, DWORD PTR [rdi]
mov DWORD PTR [rdi], esi
ret
```

Výsledek: `number = 6`

Vláknó 1 / `mov esi, 2`

```
imul esi, DWORD PTR [rdi]
```

```
mov DWORD PTR [rdi], esi  
ret
```

Vláknó 2 / `mov esi, 3`

```
imul esi, DWORD PTR [rdi]
```

```
mov DWORD PTR [rdi], esi  
ret
```

Vláknno 1 / `mov esi, 2`

```
imul esi, DWORD PTR [rdi]
```

```
mov DWORD PTR [rdi], esi  
ret
```

Vláknno 2 / `mov esi, 3`

```
imul esi, DWORD PTR [rdi]
```

```
mov DWORD PTR [rdi], esi  
ret
```

Výsledek: `number = 3`

Vláknno 1 / `mov esi, 2`

```
imul esi, DWORD PTR [rdi]
```

```
mov DWORD PTR [rdi], esi  
ret
```

Vláknno 2 / `mov esi, 3`

```
imul esi, DWORD PTR [rdi]  
mov DWORD PTR [rdi], esi  
ret
```

Vláknno 1 / `mov esi, 2`

```
imul esi, DWORD PTR [rdi]
```

```
mov DWORD PTR [rdi], esi  
ret
```

Vláknno 2 / `mov esi, 3`

```
imul esi, DWORD PTR [rdi]  
mov DWORD PTR [rdi], esi  
ret
```

Výsledek: `number = 2`

Vláknno 1 / `mov esi, 2`

```
imul esi, DWORD PTR [rdi]
```

```
mov DWORD PTR [rdi], esi  
ret
```

Vláknno 2 / `mov esi, 3`

```
imul esi, DWORD PTR [rdi]  
mov DWORD PTR [rdi], esi  
ret
```

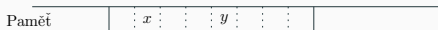
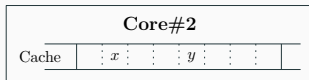
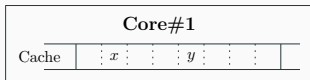

Jaké máme možnosti, abychom dosáhli deterministického výsledku (který pravděpodobně chceme)?

False-sharing

Moderní procesor pracuje s pamětí *po blocích*, které se mapují do cache.

- I když vlákna nepracují se stejnými proměnnými, mohou chtít pracovat se stejným *blokem*.
- Jeden blok se pak nutně musí nacházet v cachích různých jader – a ve více kopiích

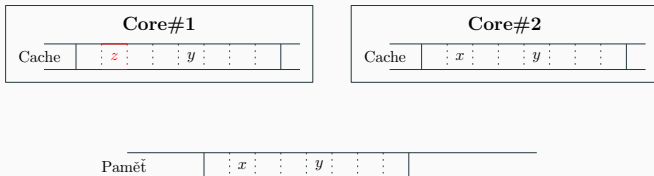

False-sharing

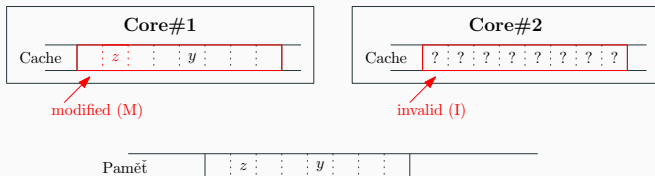
Moderní procesor pracuje s pamětí *po blocích*, které se mapují do cache.

- I když vlákna nepracují se stejnými proměnnými, mohou chtít pracovat se stejným *blokem*.
- Jeden blok se pak nutně musí nacházet v cachích různých jader – a ve více kopiích

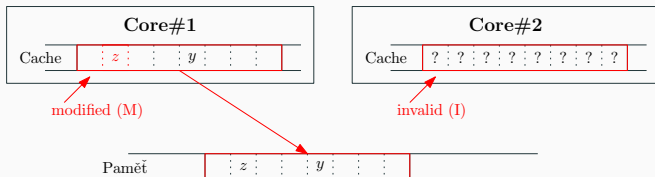
Moderní procesor pracuje s pamětí *po blocích*, které se mapují do cache.

- I když vlákna nepracují se stejnými proměnnými, mohou chtít pracovat se stejným *blokem*.
- Jeden blok se pak nutně musí nacházet v cachích různých jader – a ve více kopiích

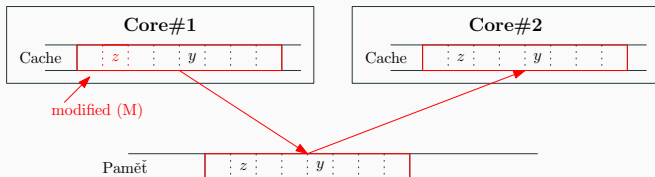
Moderní procesor pracuje s pamětí *po blocích*, které se mapují do cache.

- I když vlákna nepracují se stejnými proměnnými, mohou chtít pracovat se stejným *blokem*.
- Jeden blok se pak nutně musí nacházet v cachích různých jader – a ve více kopiích

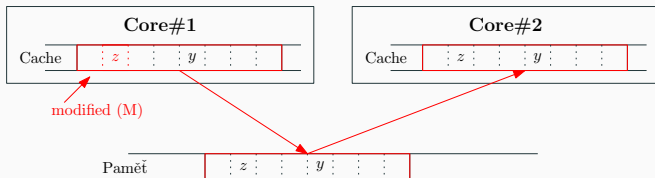
Moderní procesor pracuje s pamětí *po blocích*, které se mapují do cache.

- I když vlákna nepracují se stejnými proměnnými, mohou chtít pracovat se stejným *blokem*.
- Jeden blok se pak nutně musí nacházet v cachích různých jader – a ve více kopiích

Moderní procesor pracuje s pamětí *po blocích*, které se mapují do cache.

- I když vlákna nepracují se stejnými proměnnými, mohou chtít pracovat se stejným *blokem*.
- Jeden blok se pak nutně musí nacházet v cachích různých jader – a ve více kopiích

- Ale právě té komunikaci s pamětí jsme se chtěli použitím cache vyhnout!

👁 `false_sharing.cpp`

Paralelizace v praxi

Je následující tvrzení pravdivé?

Mějme procesor s p jádry a úlohu, která při využití jednoho jádra trvá T milisekund. Využijeme-li všech p jader pro vyřešení úlohy, vyřešení úlohy zvládneme za T/p milisekund.

Je následující tvrzení pravdivé?

Mějme procesor s p jádry a úlohu, která při využití jednoho jádra trvá T milisekund. Využijeme-li všech p jader pro vyřešení úlohy, vyřešení úlohy zvládneme za T/p milisekund.

Tvrzení není pravdivé. Proč? Zkuste vymyslet co možná nejvíce důvodů, proč tomu tak není.

Je následující tvrzení pravdivé?

Mějme procesor s p jádry a úlohu, která při využití jednoho jádra trvá T milisekund. Využijeme-li všech p jader pro vyřešení úlohy, vyřešení úlohy zvládneme za T/p milisekund.

Tvrzení není pravdivé. Proč? Zkuste vymyslet co možná nejvíce důvodů, proč tomu tak není.

O úlohách, kde toto tvrzení platí říkáme, že jsou tzv. *lineární* nebo také *embarrassingly parallel*. Takových úloh ale v praxi potkáme velmi málo.

Je následující tvrzení pravdivé?

Mějme pole o 1,000,000 prvků. S každým prvkem pole máme za úkol $100\times$ provést “magickou operaci” $x \leftarrow e^{\ln x}$. Tuto úlohu lze dobře paralelizovat.

```
void magic_operation(double * array) {  
    for(unsigned int i = 0 ; i < 1000000 ; i++) {  
        for(unsigned int k = 0 ; k < 500 ; k++) {  
            array[i] = exp(log(array[i]));  
        }  
    }  
}
```

Je následující tvrzení pravdivé?

Mějme pole o 1,000,000 prvků. S každým prvkem pole máme za úkol $100\times$ provést “magickou operaci” $x \leftarrow e^{\ln x}$. Tuto úlohu lze dobře paralelizovat.

```
void magic_operation(double * array) {  
    for(unsigned int i = 0 ; i < 1000000 ; i++) {  
        for(unsigned int k = 0 ; k < 500 ; k++) {  
            array[i] = exp(log(array[i]));  
        }  
    }  
}
```

Tvrzení je pravdivé. Jednotlivé výpočty hodnot `array[i]` na sobě nezávisí a můžeme je rozložit mezi různá vlákna a dosáhnout téměř lineárního nárůstu výkonu.

Je následující tvrzení pravdivé?

Mějme pole o 1,000,000 prvků. S každým prvkem pole máme za úkol $100\times$ provést “magickou operaci” $x \leftarrow e^{\ln x}$. Tuto úlohu lze dobře paralelizovat.

```
void magic_operation(double * array) {  
    for(unsigned int i = 0 ; i < 1000000 ; i++) {  
        for(unsigned int k = 0 ; k < 500 ; k++) {  
            array[i] = exp(log(array[i]));  
        }  
    }  
}
```

Tvrzení je pravdivé. Jednotlivé výpočty hodnot `array[i]` na sobě nezávisí a můžeme je rozložit mezi různá vlákna a dosáhnout téměř lineárního nárůstu výkonu.

A nebo bychom si mohli vzpomenout, že $\ln x$ a e^x jsou inverzní funkce. Ale to bychom neměli co paralelizovat ;-)

Je následující tvrzení pravdivé?

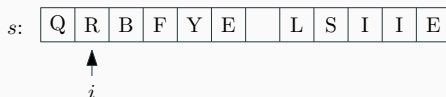
Mějme pole o 1,000,000 prvků. S každým prvkem pole máme za úkol $100\times$ provést “magickou operaci” $x \leftarrow e^{\ln x}$. Tuto úlohu lze dobře paralelizovat.

```
void magic_operation(double * array) {  
    for(unsigned int i = 0 ; i < 1000000 ; i++) {  
        for(unsigned int k = 0 ; k < 500 ; k++) {  
            array[i] = exp(log(array[i]));  
        }  
    }  
}
```

Proč jsme ale nedosáhli s -násobného zrychlení (kde s je počet jader procesoru?). Vzpomeňte si na Amdahlův zákon.

$$S = \frac{1}{(1 - p) + \frac{p}{s}}$$

Dokážete říct, co tvoří neparalelizovatelnou část programu? (vyžadující $(1 - p)\%$ času)

Jeden krok dešifrování:

- $s_i \leftarrow \left[s_i + p_1 \times \text{secret}(\overbrace{s_{[i-2..i+2]}}^{\text{EQRBF}}) \right] \bmod |\Sigma|$
- $i \leftarrow \left[i + p_2 \times \text{secret}(s_{[i-2..i+2]}) \right] \bmod |s|$

... opakován N -krát

Úkol: Doimplementujte dešifrovací pravidlo do metody `decrypt` v souboru `PDVCrypt.cpp`.

Je následující tvrzení pravdivé?

Proces dešifrování řetězce zašifrovaného pomocí PDVCrypt lze snadno paralelizovat.

Je následující tvrzení pravdivé?

Proces dešifrování řetězce zašifrovaného pomocí PDVCrypt lze snadno paralelizovat.

Tvrzení není pravdivé. Proč paralelní verze dešifrovacího algoritmu vůbec nefunguje?

Je následující tvrzení pravdivé?

Proces dešifrování řetězce zašifrovaného pomocí PDVCrypt lze snadno paralelizovat.

Tvrzení není pravdivé. Proč paralelní verze dešifrovacího algoritmu vůbec nefunguje?

Uvažujte množinu zašifrovaných řetězců, které máte za úkol dešifrovat. Mohli bychom využít více jader v tomto případě?

Díky za pozornost!

Budeme rádi za Vaši
zpětnou vazbu! →

[https://forms.gle/
q6dTqGkjFfMdKMTr5](https://forms.gle/q6dTqGkjFfMdKMTr5)